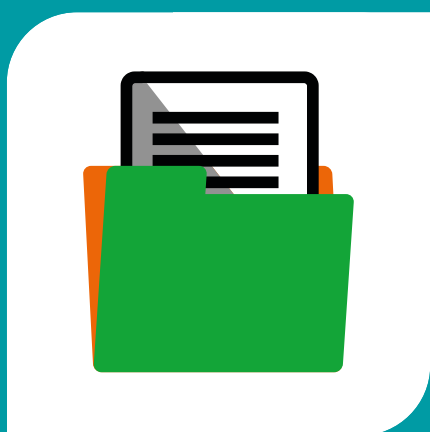

Onderzoek archivering audio- en videotulen

Hercontrole 2019

Provincie Noord-Brabant

Inhoud

1.	Thema-onderzoek archivering audio- en videotulen	2
1.1	Audio- en videotulen	2
1.2	Aanleiding voor het thema-onderzoek	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
2.	Resultaten	3
2.1	Publicatie audio- en videotulen	3
2.2	Audio- en videotulen in Reglement van Orde	3
2.3	Toevoegen van metadata	4
2.4	Gebruik commerciële aanbieder	5
2.5	Afspraken externe partij	5
2.6	Archivering audio- en videotulen	6
3.	Conclusies en aanbevelingen	7
3.1	Conclusies	7
3.2	Aanbevelingen voor de archivering	7

Auteur:
M.I. van Driel,
Interbestuurlijk toezichthouder Archiefwet
03 juli 2020

1. Thema-onderzoek archivering audio- en videotulen

Met Interbestuurlijk Toezicht draagt de provincie bij aan het goed functioneren van het openbaar bestuur. Toegankelijke en betrouwbare overheidsarchieven zijn hierbij essentieel. Naast het systematisch toezicht op basis van de horizontale verantwoording door het college aan de gemeenteraad voert de provincie ook thema-onderzoeken uit. Eind 2019 was dat een thema-onderzoek naar de vastlegging van de gemeenteraadsvergaderingen in zogenaamde audio- en videotulen en de archivering hiervan.

1.1 Audio- en videotulen

Het gaat hierbij om de verslaglegging van vergaderingen van de gemeenteraad in de vorm van audio- of video-opnamen.

Er zijn grofweg twee vormen:

1. Een 'kale' registratie van de vergadering, waarbij geen link wordt gelegd tussen de registratie en de agenda, vergaderstukken en sprekers.
2. Een registratie met koppelingen naar de agenda, vergaderstukken en sprekers, op te splitsen in een:
  - a. opgeknipte variant: bij ieder agendapunt wordt een aparte opname gevoegd;
  - b. integrale variant: er is één doorlopende opname die ook per agendapunt of spreker kan worden beluisterd of bekeken.

1.2 Aanleiding voor het thema-onderzoek

In 2016 is door de provincie Noord-Brabant een thema-onderzoek gedaan naar de archivering van audio- en videotulen bij de 47 Brabantse gemeenten, die op dat moment al gebruik maakten van deze vorm van raadsnotulen. Naar aanleiding van dit onderzoek is vervolgens een brochure gemaakt met de resultaten, conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek.¹ Vervolgens is deze brochure verspreid onder alle gemeenten. In het Uitvoeringsprogramma Interbestuurlijk Toezicht 2019 is besloten om een hercontrole te doen en hiervoor alle gemeenten te bevragen.

1.3 Onderzoeksopzet

Aan alle 62 Brabantse gemeenten werd een digitale vragenlijst toegestuurd. De vragenlijst werd gemaakt op basis van de vragen uit het vorige onderzoek uit 2016 en de daaruit voortkomende aanbevelingen. Alle gemeenten hebben de vragenlijst ingevuld teruggezonden.

De vragen hadden betrekking op:

- Het regelen van het gebruik van audio- en videotulen in het Reglement van Orde van de gemeenteraad.
- De afspraken die gemaakt zijn met externe leveranciers over de beschikbaarheid en de toegankelijkheid van de vastgelegde informatie.
- De archivering van de audio- en videotulen.

De antwoorden op de vragenlijst zijn gebruikt voor het vormen van een algemeen beeld. Voor dit onderzoek is alleen gebruik gemaakt van de enquête. De antwoorden op de enquêtevragen zijn niet door de onderzoekers in praktijk getoetst bij de gemeenten.

¹ Provincie Noord-Brabant, Onderzoek gebruik audio- en videotulen door gemeenten (december 2016).

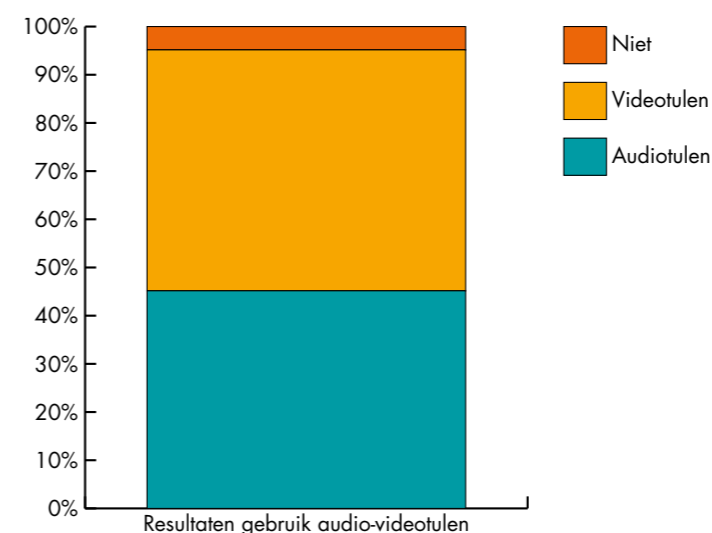
2. Resultaten

Aan het onderzoek (hercontrole) naar audio- en videotulen hebben alle 62 Brabantse gemeenten deelgenomen. Archivering wordt in dit onderzoek gedefinieerd als het opslaan van audio- of videotulen in een duurzaam digitaal formaat waarbij de inhoud niet meer kan worden gewijzigd en alle metadata conform het vastgestelde metadataschema zijn toegekend.

2.1 Publicatie audio- en videotulen

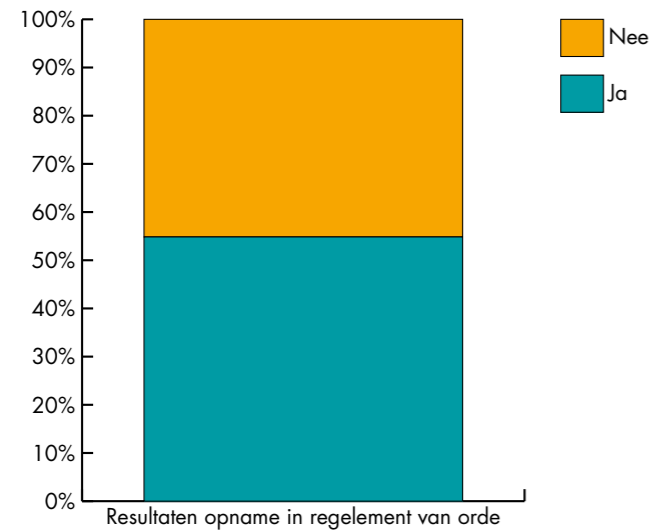
In 2019 waren er 59 gemeenten die audio- en/of videotulen maakten en publiceerden. Hiervan publiceren er 28 audiotulen en 31 videotulen; drie gemeenten maken en publiceren overigens beide, en zijn gerekend bij de categorie videotulen. De videotulen bevatten audio en beeld dus hierin komen beide categorieën samen.

Van de drie gemeenten die geen gebruik maken van deze technieken is er één voornemens om vanaf 2020 wel geluids- en/of video-opnamen te gaan maken. In de rest van de resultaten worden deze drie gemeenten verder niet meer opgenomen.

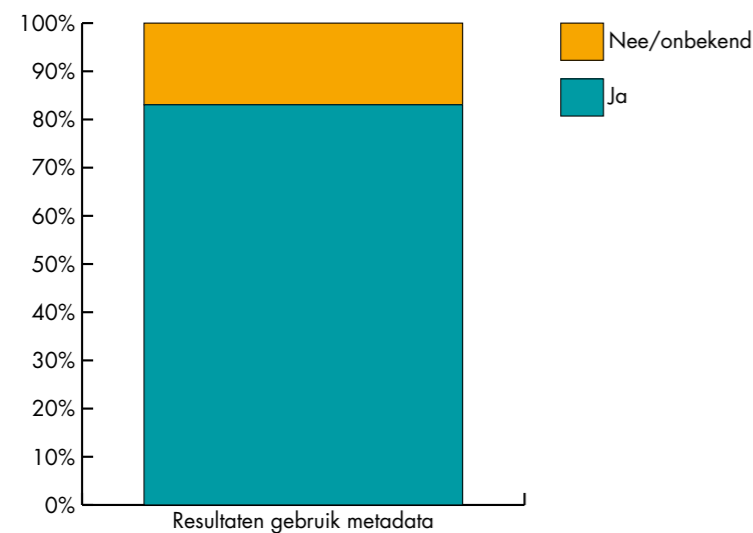
2.2 Audio- en videotulen in Reglement van Orde

Het Reglement van Orde van de gemeenteraad regelt onder andere de wijze van verslaglegging van de raadsvergadering. 26 gemeenten hebben in het reglement niets opgenomen over de audio- dan wel videotulen; bij 33 gemeenten is het wel opgenomen in het reglement. De status van de opnamen als verslaglegging van de raadsvergaderingen is niet geregeld als dit niet in het reglement van orde is opgenomen.

2.3 Toevoegen van metadata

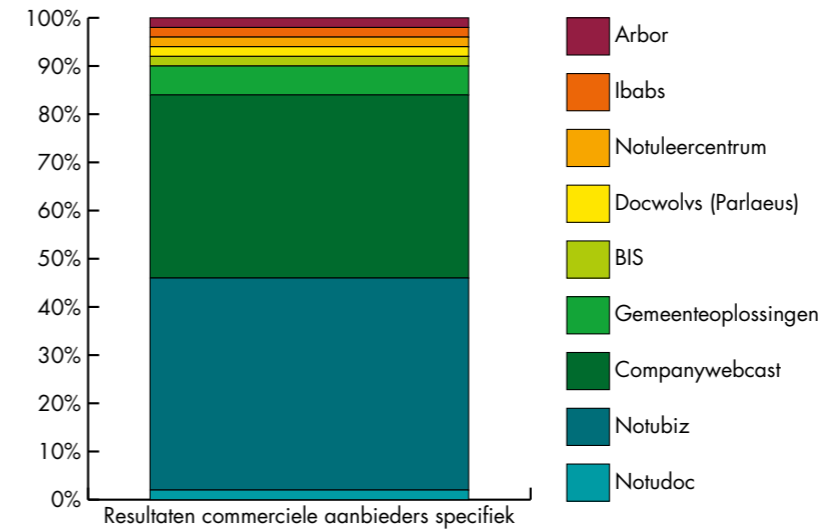
49 gemeenten geven aan dat bij de archivering (aanvullende) metadata worden toegevoegd aan de audio- en videotulen. Dit is een belangrijk onderdeel van de archivering. Ze geven informatie over context, inhoud, structuur en vorm van de audio- en videotulen en beschrijven het beheer ervan door de tijd heen. Metadata zijn belangrijk omdat je van informatie zonder metagegevens geen relatie kan leggen met de context en oorsprong van de informatie. Het is dan onduidelijk waar informatie bij hoort, wat het voorstelt (het soort document), wat de beheergeschiedenis is, of je het moet vernietigen of bewaren en voor hoe lang, hoe je het moet beheren en beveiligen, hoe je het kunt vinden, hoe je het kunt lezen (met welke software bij welke bestandsformaten), wie het mogen lezen, wie het mogen veranderen, of je het openbaar mag of moet maken en wat je moet weten als je het wilt uitwisselen. Kortom metagegevens zijn essentieel bij de archivering van digitale informatie. Tien gemeenten geven aan geen (aanvullende) metadata toe te voegen.

2.4 Gebruik commerciële aanbieder

51 gemeenten maken gebruik van een commerciële aanbieder bij de creatie en publicatie van de audio- en videotulen; zes gemeenten maken er geen gebruik van. Van de 51 gemeenten die gebruik maken van een commerciële aanbieder, wordt door 41 gemeenten gebruik gemaakt van Notubizz of Companywebcast. De overige tien gemeenten kunnen worden verdeeld bij zeven andere commerciële aanbieders; één gemeente doet het in eigen beheer.

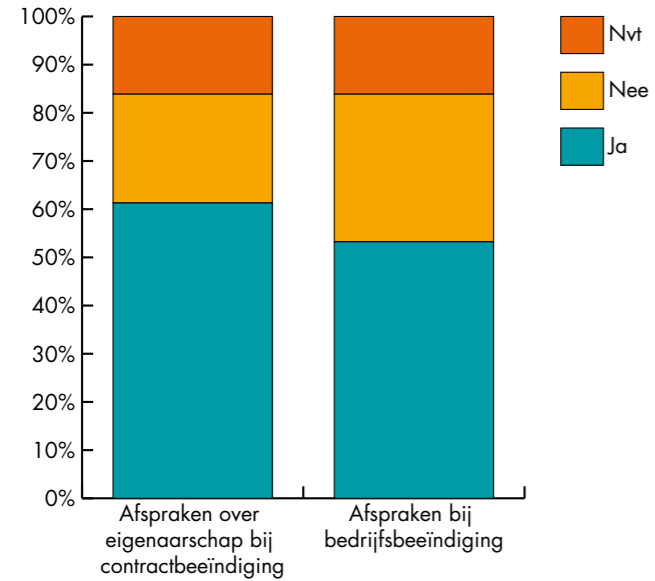
Bij het gebruik van een commerciële aanbieder is er sprake van een aantal risico's. In de overeenkomst moet helder zijn vastgelegd wat het eigenaarschap is met betrekking tot de metadata, bestanden en publicatierechten.

2.5 Afspraken externe partij

Bij 37 van de 51 gemeenten zijn er afspraken gemaakt met de externe partij over de handelwijze ten aanzien van de rechten en de plichten bij beëindiging van het contract. Bij veertien gemeenten is dit niet gebeurd. De gemeente loopt hiermee een risico omdat er een discussie kan ontstaan over het eigenaarschap van en de omgang daarna met de desbetreffende audio- en videotulen. Informatie kan verloren gaan als de gemeente hierdoor geen of onvolledige bestanden ontvangt dan wel aanvullende informatie over de bestanden ontbreekt. Bij een eventueel faillissement of overname door een ander bedrijf met andere voorwaarden zijn de risico's nog groter.

Bij dezelfde groep van 51 gemeenten die gebruik maken van een externe partij hebben 32 gemeenten afspraken met de leverancier gemaakt wat te doen als de bedrijfsactiviteiten voor contractbeëindiging stoppen. Bedrijfsbeëindiging is risicovoller voor het behoud van de audio- en videotulen dan contractbeëindiging omdat de afspraken met een nieuwe partij moeten worden voortgezet zoals de curator of het overnamebedrijf. Bij negentien gemeenten is dit niet gebeurd.

2.6 Archivering audio- en videotulen

Het archiveren van de audio- en videotulen is nodig om op de korte en lange termijn het handelen van de raad te kunnen verantwoorden. Los van het maken en publiceren van de notulen kan er voor de opslag ook gebruik worden gemaakt van externe partijen, ook als de gemeente zelf de opnames maakt. Andersom kan een gemeente, nadat de notulen zijn gemaakt en gepubliceerd, de opnames binnen de gemeentelijke organisatie archiveren. Van de 59 gemeenten geven er 33 aan dat ze gebruik maken van een commerciële aanbieder bij de opslag van de audio- en videotulen. Van de overgebleven 26 gemeenten hebben zestien gemeenten ervoor gekozen om de notulen binnen de eigen gemeente te archiveren. Eén gemeente maakt gebruik van het e-depot van de archiefbewaarsplaats. Negen gemeenten hebben hierover geen nadere afspraken gemaakt.

3. Conclusies en aanbevelingen

3.1 Conclusies

Uit de hercontrole is gebleken dat nu meer gemeenten gebruik maken van audio- of videotulen voor hun raadsvergaderingen. Met de stijging van gebruik is er geen stijging in maatregelen geconstateerd. De aanbevelingen uit het vorige rapport zijn niet overal doorgevoerd.

1. Het vastleggen van de audio- of videotulen in het Reglement van Orde is nog bij iets minder dan de helft van de gemeenten gebeurd.
2. Het grootste gedeelte van de gemeenten voegt metadata toe aan hun audio- of videotulen.
3. Gemeenten maken veelvuldig gebruik van commerciële aanbieders bij de creatie en archivering van audio- of videotulen.
4. Er zijn bepaalde risico's verbonden aan de samenwerking met bedrijven die moeten worden ondervangen door goede contractuele afspraken. Nog niet alle gemeenten hebben deze afspraken vastgelegd.

3.2 Aanbevelingen voor de archivering

Om de archivering van audio- en videotulen te realiseren, doen wij de volgende aanbevelingen aan gemeenten:

1. Leg het maken van audio- of videotulen vast in het Reglement van Orde.
2. Voeg voldoende (aanvullende) metadata toe aan de audio- of videotulen om ze toegankelijk te maken en deze toegankelijkheid in de toekomst te waarborgen.
3. Maak afspraken met commerciële aanbieders over eigenaarschap in verschillende scenario's (contractbeëindiging, faillissement).
4. Zorg voor duurzame digitale opslag van audio- en videotulen. Ga hiervoor ook in contact met de archiefinstelling in verband met de overbrenging naar het e-depot.

